Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pomáhající Plzeň

Rapid Re-Housing – Brno

(Projekt – partneři Město Brno, IQ Roma servis, Ostravská univerzita)

„Pilotní testování koncepce sociálního bydlení v Plzni“
registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_128/0006185

Karel A. Novák

Východiska projektu RRH - Brno

Kontext:

- Velký počet rodin s dětmi v substandardním bydlení
- Poměrně velký bytový fond města s nevyužívanými byty

Cílová skupina

Rodiny s dítětem v bytové nouzi (nebydlení, nestabilní bydlení, nevyhovující bydlení – viz dále)

Nástroj řešení

Nepodmíněné přidělení standardního městského bytu odpovídajícího potřebám rodiny se 3mi vstupními podmínkami:

- spolupráce se sociálním pracovníkem – 1x týdně kontakt v bytě

- **zasílání sociálních dávek na bydlení na zvláštní účet** (možnost jejich užití výhradně na bydlení) – využit účet CSS
- **účast ve výzkumu**

Výběr rodin do projektu - Losování – princip (1) radikálně popírající zásluhovost, (2) zajišťující rovnost v potřebnosti všech v bytové nouzi a (3) vhodný pro pilot – verifikace hypotézy o schopnosti standardně bydlet bez ohledu na minulou historii

Role partnerů projektu, součásti projektu

Město Brno
- Zajištění bytů – ve spolupráci s městskými částmi (**opravené byty, velikostí a dispozicí odpovídající potřebám rodin – dle její velikosti, složení, potenciálním návratům dětí z ústavní výchovy …**)
- Koordinace aktivit
- Metodické vedení, monitoring

IQ Roma servis
- Přímá podpora rodin (sociální práce – standard týdenní kontakt)

Ostravská univerzita
- Výzkum dopadu změny bydlení na život domácností (50 / 100 kont. vz.)
- Evaluace (zaměřená na realizaci projektu)

Klíčoví partneři v průběhu realizace

- **CSS** – přímé platby, **OSPOD** – kontext rodinných vtahů, **ÚP** – sociální dávky, **relevantní odbory MMB a MČ** – řešení dluhů, sousedského soužití, projekty realizované městem(zaměstnanost), specificky zaměřené NNO (Spondea, Práh)

Registrační týden (duben –květen 16)

Zjištění všech rodin v bytové nouzi v Brně – jediný filtr pro losování

Spolupráce mnoha subjektů při přípravě i realizaci

Příprava – RW – dohledání, ověření – seznam pro losování

Dobrovolníci + peer výzkumníci (celkem se účastnilo cca 100 osob)

Vybrané výsledky – podklad pro plánování dalších aktivit (např. kapacit soc. sl.)

- **421 rodin v BN** (z cca 520 sečtených)
- 2/3 přítomen jeden rodič
- Nezletilých dětí v rodinách 870
- Děti mimo rodinu 179
- Rodin s dětmi do 3 let – 40 % (do 6 let 6O%)
- Převažují malé rodiny (1-2 děti)
- Místo – ubytovna – 45%, AD – 15%
- Délka – více než 5 let 57%, méně než rok – 0,5%

Chronologie RRH

Register week

Losování 50i rodin – červen 16

Identifikace a příprava bytů (velikost, stav, lokality …)– červen – říjen 16

Výzkum v rodinách (50+100) – červenec – prosinec 16

Oznámení vylosovaným rodinám - po skupinách (10) hned po výzkumu

Vstupní rozhovor (bydlení, ambice, typ podpory, zkušenosti, bariéry ….) – po oznámení

„Párování“ rodina – byt (+ rodina – sociální pracovník)

Prohlídka bytu s rodinou – dohoda o vhodnosti nabídnutého bytu (možnost odmítnutí)

Schvalování, administrativa … - trvá až 2 měsíce (rozdíl MMB a MČ)

Podpis smlouvy – na 1 rok – obecný standard v Brně, prodlužována (+ notářské doložky vykonatelnosti – pro případ neprodloužení náj. smlouvy) – cíl **trvalé udržení bytu rodinou** do doby, dokud ji bude vyhovovat

Zabydlení rodin – vybavení bytu (NB), zajištění energií …

Kontinuální podpora v bydlení + otevírání dalších témat (vzdělání dětí, hledání práce, řešení dluhů ….)

Principy přímé podpory rodin

50 rodin, 4 úvazky SP, kontakt nejméně jednou týdně v bytě

Příprava týmu – Discus, MI, SF …

Orientace na znalosti, dovednosti, volbu klientů (potlačení exp. role SP, předporozumění …)

Základní princip - navázání vztahu důvěry mezi klientem a pracovníkem + důraz na prožitek, emoci

Orientace na změnu + Harm reduction přístup

Využívaní peer pracovníků – "expert se zkušeností"

Intenzita a doba podpory dle dohody a potřeb vs. úspěch v bydlení (vstupní intenzita nejméně 1 kontakt v bytě týdně)

Asertivní otevírání témat spojených s udržením bydlení (dluhy, soužití v domě, stav bytů) + kontaktování v krizové situaci vs. Ostatní témata formuluje klient

Spolupráce v síti, case management…?

Získané poznatky a zkušenosti a současný stav

- Dle vstupních rozhovorů měla předešlá selhání vždy „důvod“ + některé rodiny nikdy „nebydleli“
- Mohli jsme lépe využít dobu mezi prvním kontaktem (oznámením) a nastěhováním
- Klienti jsou velmi motivováni k úspěšnému zvládnutí programu
- U **většiny** rodin nebyly zaznamenány zásadní problémy ohrožující bydlení
- Fungují „emotivní“ prvky v sociální práci
- Frekvence a objem podpory jsou velmi různé a potřebnost záleží na mnoha okolnostech
- Postupně se ukazuje, že zvolený přístup založený na „expertnosti“ klienta na svůj život je funkční
- Vnímáme vůli ke změně i v dalších oblastech života rodin
- Je velký zájem pracovníků OSPOD o spolupráci (udržení bydlení, návraty dětí …)
- V současnosti bydlí 48 rodin s prodlouženou smlouvou – u některých potřeba podpory trvá (navazující projekt)
- Nepodařilo se: (1) řádné využití peer konzultantů, (2) nastavení systému na MMB

Housing first Brno – program pro bezdětné domácnosti

- Projekt bez města Brna bez dalších partnerů
- Klasik + light
- 65 (50+15)
- Výběr účastníků dle potřeb/míry ohrožení
- Dnes zabydleno 35 domácností - 5 úvazků – nestačí již nyní
- Důraz na emoce vs. omezení výběru, vybavení bytů
- Časté závislosti, duševní nemoc
- Osamění ….

Významná témata podpory v programech HF

- Práce s duševní nemocí, závislostí
- Násilí - domácí + vnější násilné vztahy
- „Selhávající“ klient + „druhá“ šance
- Asertivní sociální práce
- Podpůrné sítě

Budeme vděčni za otázky, nápady a připomínky.

Karel A. Novák